ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΣΤΡΟΓΓΥΛΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΕΤΙΕΝ ΜΠΑΛΙΜΠΑΡ, ΣΙΛΒΙΑ ΦΕΝΤΕΡΙΤΣΙ

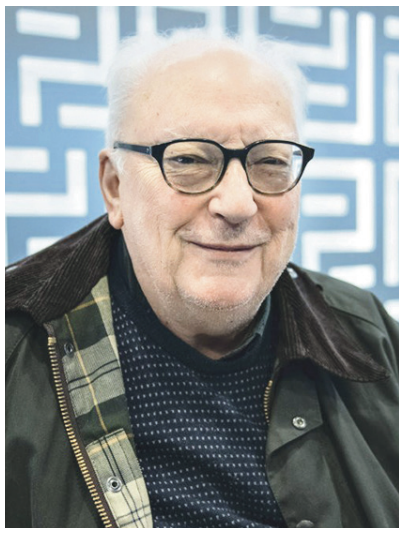
Πόλεμος, ΝΑΤΟ και μελλοντικά σενάρια

Ο πόλεμος στην Ουκρανία ξεκίνησε πριν από τέσσερις μήνες. Σύμφωνα με τον ΟΗΕ, έχει ήδη προκαλέσει τον θάνατο περισσότερων από 4.500 αμάχων και έχει αναγκάσει σχεδόν πέντε εκατομμύρια ανθρώπους να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους και να γίνουν πρόσφυγες. Αυτοί οι αριθμοί δεν περιλαμβάνουν τους τουλάχιστον 20.000 θανάτους στρατιωτικών και τα πολλά εκατομμύρια ανθρώπων που έχουν εκτοπιστεί εντός της Ουκρανίας. Η εισβολή στην Ουκρανία προκάλεσε μαζικές καταστροφές πόλεων που θα χρειαστούν γενιές για να ξαναχτιστούν. Με στόχο να εξετάσω τι συμβαίνει, να αναλογιστώ τον ρόλο του ΝΑΤΟ και να εξετάσω πιθανά μελλοντικά σενάρια, οργάνωσα μια συνέντευξη στρογγυλής τραπέζης με τρεις διεθνώς γνωστούς μελετητές της μαρξιστικής παράδοσης, τον Ετιέν Μπαλιμπάρ (επίτιμο καθηγητή Σύγχρονης Ευρωπαϊκής Φιλοσοφίας στο Kingston University του Λονδίνου), τη Σίλβια Φεντερίτσι (επίτιμη καθηγήτρια Πολιτικής Φιλοσοφίας στο Hofstra University, Νέα Υόρκη) και τον Μικαέλ Λεβί (επίτιμο διευθυντή στο CNRS, Παρίσι).

Μαρτσέλο Μούστο*

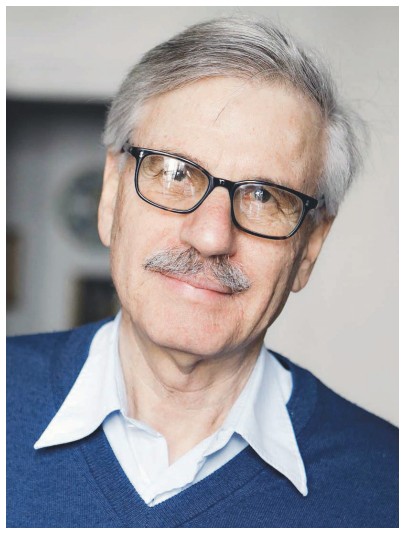
Ο Μαρτσέλο Μούστο

Ο Ετιέν Μπαλιμπάρ

Η Σίλβια Φεντερίτσι

Ο Μικαέλ Λεβί

Μαρτσέλο Μούστο (Μ.Μ.): Η ρωσική εισβολή στην Ουκρανία έφερε τη βαρβαρότητα του πολέμου πίσω στην Ευρώπη και τον κόσμο αντιμέτωπο με το δίλημμα πώς να απαντήσει στην επίθεση στην ουκρανική εθνική κυριαρχία.

Μικαέλ Λεβί (Μ.Λ.): Αυτή η βάρβαρη εισβολή στην Ουκρανία, με τους βομβαρδισμούς των πόλεων, με χιλιάδες θύματα αμάχων, ανάμεσά τους ηλικιωμένοι και παιδιά, δεν έχει καμία δικαιολογία.

Ετιέν Μπαλιμπάρ (Ετ.Μπ.): Ο πόλεμος που εξελίσσεται μπροστά στα μάτια μας είναι «ολικός». Είναι ένας πόλεμος καταστροφής και τρόμου που διεξάγεται από τον στρατό μιας πιο ισχυρής γειτονικής χώρας. Το επείγον, η άμεση επιτακτική ανάγκη, είναι η αντίσταση των Ουκρανών να διατηρηθεί και για τον σκοπό αυτό θα πρέπει οι Ουκρανοί να αισθάνονται ότι υποστηρίζονται πραγματικά από πράξεις και όχι απλά συναισθήματα.

Μ.Μ.: Υπάρχει το εξίσου κρίσιμο ερώτημα πώς μπορεί η Ευρώπη να αποφύγει να θεωρηθεί ως παράγοντας στον πόλεμο και να συμβάλει αντ' αυτού σε μια διπλωματική πρωτοβουλία. Εξ ου και η απαίτηση ενός σημαντικού μέρους της κοινής γνώμης να μη συμμετάσχει η Ευρώπη στον πόλεμο. Ο κίνδυνος είναι ότι η Ουκρανία, που ήδη υφίσταται το μαρτύριο της ρωσικής στρατιωτικής εισβολής, θα μετατραπεί σε ένα ένοπλο στρατόπεδο που λαμβάνει όπλα από το ΝΑΤΟ και διεξάγει έναν μακρύ πόλεμο για λογαριασμό εκείνων στην Ουάσινγκτον που ελπίζουν σε μόνιμη αποδυνάμωση της Ρωσίας. Εάν αυτό συνέβαινε, η σύγκρουση θα υπερέβαινε τη νόμιμη υπεράσπιση της ουκρανικής εθνικής κυριαρχίας. Οσοι κατήγγειλαν την επικίνδυνη σπειροειδή κλιμάκωση του πολέμου που θα ακολουθούσε τις αποστολές βαρέων όπλων στην Ουκρανία, δεν είναι ουδέτεροι. Πιστεύουμε ότι θα πρέπει να σταθμίσουμε προσεκτικά οποιαδήποτε ενέργεια, ανάλογα με το εάν φέρνει πιο κοντά στην έναρξη αξιόπιστων διαπραγματεύσεων και στην αποκατάσταση της ειρήνης.

Σίλβια Φεντερίτσι (Σ.Φ.): Ο πόλεμος της Ρωσίας στην Ουκρανία πρέπει να καταδικαστεί. Τίποτα δεν μπορεί να δικαιολογήσει την καταστροφή πόλεων, τις δολοφονίες και τον τρόμο που έχουμε δει. Ωστόσο πρέπει επίσης να καταδικάσουμε τους πολλούς ελιγμούς με τους οποίους οι ΗΠΑ και το ΝΑΤΟ συνέβαλαν στην υποκίνηση αυτού του πολέμου, καθώς και την απόφαση των ΗΠΑ και της Ε.Ε. να στείλουν όπλα στην Ουκρανία, κάτι που θα παρατείνει τον πόλεμο επ' αόριστον. Η αποστολή όπλων είναι απολύτως απαράδεκτη, δεδομένου ότι η εισβολή της Ρωσίας θα μπορούσε να είχε σταματήσει εάν οι ΗΠΑ έδιναν στη Ρωσία εγγύηση ότι το ΝΑΤΟ δεν θα επεκταθεί στα σύνορά της.

Μ.Μ.: Από την αρχή του πολέμου ένα από τα κύρια σημεία συζήτησης ήταν το είδος της βοήθειας που θα παρασχεθεί στους Ουκρανούς για να αμυνθούν στην επιθετικότητα της Ρωσίας, χωρίς όμως να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις που θα οδηγούσαν σε επέκταση της σύγκρουσης διεθνώς. Ποιες είναι κατά τη γνώμη σας οι αποφάσεις που πρέπει να ληφθούν για να εξασφαλιστεί ο μικρότερος αριθμός θυμάτων στην Ουκρανία και να αποτραπεί περαιτέρω κλιμάκωση;

Μ.Λ.: Θα μπορούσε κανείς να διατυπώσει πολλές επικρίσεις για τη σημερινή Ουκρανία. Αλλά κανείς δεν μπορεί να αρνηθεί στον ουκρανικό λαό το δικαίωμά του να υπερασπιστεί τον εαυτό του ενάντια στη ρωσική εισβολή στο έδαφός του με βάναυση και εγκληματική περιφρόνηση του δικαιώματος των εθνών στην αυτοδιάθεση.

Ετ.Μπ.: Θα έλεγα ότι ο πόλεμος των Ουκρανών ενάντια στη ρωσική εισβολή είναι ένας «δίκαιος πόλεμος» με την ισχυρή έννοια του όρου. Ενας «δίκαιος» πόλεμος είναι ένας πόλεμος όπου δεν αρκεί να αναγνωρίσουμε τη νομιμότητα όσων αμύνονται έναντι της επίθεσης, αλλά όπου είναι απαραίτητο να δεσμευτούμε στο πλευρό τους. Και ότι είναι ένας πόλεμος όπου ακόμη και εκείνοι, όπως εγώ, για τους οποίους κάθε πόλεμος είναι απαράδεκτος ή καταστροφικός, δεν έχουν την επιλογή να παραμείνουν παθητικοί. Εγώ επιλέγω: εναντίον του Πούτιν. Ας μην ξαναρχίσουμε να παίζουμε τη «μη παρέμβαση». Η Ε.Ε. ούτως ή άλλως έχει ήδη εμπλακεί στον πόλεμο. Ακόμα κι αν δεν στέλνει στρατεύματα, παραδίδει όπλα – και νομίζω ότι είναι σωστό να το κάνει.

Μ.Μ.: Κατανοώ το πνεύμα ενός μέρους αυτών των παρατηρήσεων, αλλά θα επικεντρωνόμουν περισσότερο στην ανάγκη να αποτραπεί μια γενική ανάφλεξη και επομένως στην επείγουσα ανάγκη να επιτευχθεί μια ειρηνευτική συμφωνία. Πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι όταν εμπλέκεται στη σύρραξη μια πυρηνική δύναμη όπως η Ρωσία, είναι απατηλό να πιστεύουμε ότι ο πόλεμος εναντίον του Πούτιν μπορεί να «κερδηθεί». Οι ΗΠΑ μόλις ενέκριναν ένα πακέτο στρατιωτικής και οικονομικής βοήθειας άνω των 40 δισεκατομμυρίων δολαρίων για την Ουκρανία. Είναι ένα κολοσσιαίο ποσό και φαίνεται ότι έχει σχεδιαστεί για να χρηματοδοτήσει έναν παρατεταμένο πόλεμο. Οι ολοένα μεγαλύτερες προμήθειες υλικού από τις ΗΠΑ και το ΝΑΤΟ ενθαρρύνουν τον Ζελένσκι να συνεχίσει να αναβάλλει τις τόσο απαραίτητες συνομιλίες με τη ρωσική κυβέρνηση.

Σ.Φ.: Νομίζω ότι η καλύτερη κίνηση θα ήταν οι ΗΠΑ και η Ε.Ε. να δώσουν στη Ρωσία την εγγύηση ότι η Ουκρανία δεν θα ενταχθεί στο ΝΑΤΟ. Δυστυχώς, δεν υπάρχει ενδιαφέρον για αναζήτηση λύσης. Πολλοί στη στρατιωτική και πολιτική δομή εξουσίας των ΗΠΑ υποστηρίζουν και προετοιμάζονται για μια αντιπαράθεση με τη Ρωσία εδώ και χρόνια. Γινόμαστε μάρτυρες μεταφοράς δισεκατομμυρίων δολαρίων στο στρατιωτικό βιομηχανικό συγκρότημα των ΗΠΑ. Αλλά η ειρήνη δεν θα έρθει με μια κλιμάκωση των μαχών.

Μ.Μ.: Ας συζητήσουμε τις αντιδράσεις της Αριστεράς στη ρωσική εισβολή. Ορισμένες οργανώσεις έκαναν ένα μεγάλο πολιτικό λάθος, αρνούμενες να καταδικάσουν ξεκάθαρα τη Ρωσία. Αυτό θα κάνει οποιεσδήποτε καταγγελίες μελλοντικών επιθετικών ενεργειών από το ΝΑΤΟ να φαίνονται λιγότερο αξιόπιστες. Αντικατοπτρίζει μια ιδεολογικά παρωχημένη άποψη, ότι όλα τα γεωπολιτικά ζητήματα έπρεπε να αξιολογηθούν αποκλειστικά με όρους προσπάθειας αποδυνάμωσης των ΗΠΑ. Την ίδια στιγμή πάρα πολλοί άλλοι στην Αριστερά έχουν υποκύψει στον πειρασμό να γίνουν, άμεσα ή έμμεσα, συμπολεμιστές σε αυτόν τον πόλεμο. Πιστεύω ότι όταν δεν αντιτίθενται στον πόλεμο οι προοδευτικές δυνάμεις χάνουν ένα ουσιαστικό μέρος του λόγου ύπαρξής τους και καταλήγουν να καταπίνουν την ιδεολογία του αντίθετου στρατοπέδου.

Μ.Λ.: Δυστυχώς, στη Λατινική Αμερική σημαντικές δυνάμεις της Αριστεράς και κυβερνήσεις, όπως η Βενεζουέλα, έχουν πάρει το μέρος του

ΚΑΙ ΜΙΚΑΕΛ ΛΕΒΙ

για την Ουκρανία

AP PHOTO / ANDREW MARIENKO

Πούτιν ή έχουν περιοριστεί σε ένα είδος «ουδέτερης» στάσης. Η επιλογή για την Αριστερά είναι μεταξύ του δικαιώματος των λαών στην αυτοδιάθεση και του δικαιώματος των αυτοκρατοριών να εισβάλλουν και να επιχειρούν να προσαρτήσουν άλλες χώρες. Δεν μπορούμε να έχουμε και τα δύο, γιατί αυτές είναι ασυμβίβαστες επιλογές.

Σ.Φ.: Είναι σίγουρα κρίμα που η θεσμική Αριστερά -ξεκινώντας από την Οκάσιο-Κορτέζ- υποστήριξε την αποστολή όπλων στην Ουκρανία. Μακάρι επίσης τα ΜΜΕ να ήταν πιο ερευνητικά. Γιατί η «Αφρική λιμοκτονεί» εξαιτίας του πολέμου στην Ουκρανία; Γιατί να μην αναφέρουμε τις μαζικές αρπαγές γης στα χέρια διεθνών εταιρειών, οι οποίες έχουν κάνει πολλούς να μιλάνε για «νέο αγώνα για την Αφρική»;

Μ.Μ.: Παρά την αυξημένη υποστήριξη προς το ΝΑΤΟ μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία -που καταδεικνύεται από το επίσημο αίτημα της Φινλανδίας και της Σουηδίας να ενταχθούν σε αυτόν τον οργανισμό- είναι απαραίτητο να εργαστούμε σκληρότερα για να διασφαλίσουμε ότι η κοινή γνώμη δεν βλέπει τη μεγαλύτερη και πιο επιθετική πολεμική μηχανή στον κόσμο (ΝΑΤΟ) ως λύση στα προβλήματα παγκόσμιας ασφάλειας. Σε αυτή την ιστορία το ΝΑΤΟ αποδείχτηκε για άλλη μία φορά ως ένας επικίνδυνος οργανισμός, ο οποίος χρησιμεύει για να τροφοδοτεί εντάσεις που οδηγούν σε πόλεμο στον κόσμο. Το παράδοξο είναι ότι ο Πούτιν όχι μόνο έκανε λάθος στη στρατιωτική στρατηγική του, αλλά κατέληξε επίσης να ενισχύσει τον εχθρό του οποίου τη σφαίρα επιρροής ήθελε να περιορίσει: το ΝΑΤΟ.

Μ.Λ.: Το ΝΑΤΟ είναι ένα πολιτικο-στρατιωτικό τέρας που δημιουργήθηκε από τον Ψυχρό Πόλεμο και η διάλυσή του είναι θεμελιώδης απαίτηση της δημοκρατίας. Δυστυχώς, η εγκληματική εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία έχει αναζωογονήσει το ΝΑΤΟ. Ο Πούτιν έσωσε το ΝΑΤΟ από την αργή παρακμή, ίσως και την εξαφάνισή του.

Σ.Φ.: Είναι ανησυχητικό το γεγονός ότι ο πόλεμος της Ρωσίας στην Ουκρανία έχει προκαλέσει μεγάλη αμνησία για τον επεκτατισμό του ΝΑΤΟ. Αλλά δεν πιστεύω ότι το ΝΑΤΟ ήταν ετοιμοθάνατο πριν από την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία. Η πορεία του στην Ανατολική Ευρώπη και η παρουσία του στην Αφρική καταδεικνύουν το αντίθετο.

Μ.Μ.: Αυτή η αμνησία φαίνεται να έχει επηρεάσει πολλές κυβερνητικές δυνάμεις της Αριστεράς. Ανατρέποντας τις ιστορικές αρχές της, η Αριστερή Συμμαχία στη Φινλανδία ψήφισε πρόσφατα υπέρ της ένταξης στο ΝΑΤΟ. Μια τέτοια υποδεέστερη πολιτική συμπεριφορά έχει τιμωρήσει τα αριστερά κόμματα πολλές φορές στο παρελθόν.

Ετ.Μπ.: Οσο περισσότερο ισχυροποιείται το ΝΑΤΟ ως σύστημα ασφαλείας, τόσο περισσότερο ο ΟΗΕ παρακμάζει. Στο Κόσοβο, τη Λιβύη και, κυρίως το 2013, στο Ιράκ ο στόχος των Ηνωμένων Πολιτειών και του ΝΑΤΟ στη συνέχεια ήταν να υποβαθμίσουν τις ικανότητες του ΟΗΕ για μεσολάβηση, ρύθμιση και διεθνή δικαιοσύνη.

Μ.Μ.: Ας τελειώσουμε με το ποια πιστεύετε ότι θα είναι η πορεία του πολέμου και ποια είναι τα πιθανά μελλοντικά σενάρια.

Ετ. Μπ.: Υπάρχουν τουλάχιστον τρεις λόγοι να είναι κανείς τρομερά απαισιόδοξος. Πρώτον, η κλιμάκωση είναι πιθανή, ειδικά εάν η αντίσταση στην εισβολή καταφέρει να διατηρηθεί. Δεύτερον, εάν ο πόλεμος τελειώσει με «αποτέλεσμα», θα είναι καταστροφικός σε κάθε ενδεχόμενο. Θα είναι καταστροφικό εάν ο Πούτιν επιτύχει τους στόχους του συντρίβοντας τον ουκρανικό λαό ή επίσης εάν αναγκαστεί να υποχωρήσει με μια επιστροφή στην πολιτική τού μπλοκ, όπου ο κόσμος θα παγώσει. Τρίτον, ο πόλεμος και οι συνέπειές του εμποδίζουν την κινητοποίηση του πλανήτη ενάντια στην κλιματική καταστροφή.

Σ.Φ.: Και εγώ είμαι απαισιόδοξη. Οι ΗΠΑ και άλλες χώρες του ΝΑΤΟ δεν έχουν καμία πρόθεση να διαβεβαιώσουν τη Ρωσία ότι το ΝΑΤΟ δεν θα επεκτείνει την εμβέλειά του στα σύνορα της Ρωσίας. Ως εκ τούτου ο πόλεμος θα συνεχιστεί με καταστροφικές συνέπειες για την Ουκρανία, τη Ρωσία και όχι μόνο. Δεν μπορώ να φανταστώ μελλοντικά σενάρια, εκτός από την επέκταση της κατάστασης μόνιμου πολέμου που είναι ήδη πραγματικότητα σε τόσα πολλά μέρη του κόσμου.

Μ.Μ.: Και εγώ νιώθω ότι ο πόλεμος δεν θα σταματήσει σύντομα. Μια «ατελής» αλλά άμεση ειρήνη θα ήταν σίγουρα προτιμότερη από την παράταση των εχθροπραξιών, αλλά πάρα πολλές δυνάμεις στο πεδίο εργάζονται για ένα διαφορετικό αποτέλεσμα. Πιστεύω ότι είναι πιο πιθανό να οδεύουμε προς μια αόριστη συνέχιση του πολέμου, με τα ρωσικά στρατεύματα να αντιμετωπίζουν έναν ουκρανικό στρατό που ανεφοδιάζεται και υποστηρίζεται έμμεσα από το ΝΑΤΟ. Η Αριστερά πρέπει να αγωνιστεί σθεναρά για μια διπλωματική λύση και ενάντια στις αυξήσεις των στρατιωτικών δαπανών, το κόστος των οποίων θα πέσει στον κόσμο της εργασίας και θα οδηγήσει σε περαιτέρω οικονομική, κοινωνική και πολιτική κρίση.

*Καθηγητής Κοινωνιολογίας στο Πανεπιστήμιο York (Τορόντο, Καναδάς), τακτικός συνεργάτης της «Εφ.Συν.»

Εμβάθυνση του διχασμού

ΘΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΗΣΕΙ υπέρ του Μπάιντεν και των Δημοκρατικών στις ενδιάμεσες εκλογές του Νοεμβρίου η απόφαση του Ανώτατου Δικαστηρίου των ΗΠΑ που καταργεί τη συνταγματική προστασία του δικαιώματος στην άμβλωση;

Κάθε πρόβλεψη στην ολοένα και βαθύτερα διχασμένη χώρα, που είναι πλέον το στίγμα των ΗΠΑ, είναι παρακινδυνευμένη καθώς οι μέχρι τώρα δημοσκοπήσεις προεξοφλούσαν ότι στις κάλπες του Νοεμβρίου οι Ρεπουμπλικανοί θα κερδίσουν τον έλεγχο της Βουλής και της Γερουσίας.

Το ερώτημα είναι ευρύτερο, για πόσο καιρό η ακραία εμφυλιοπολεμική αντιπαράθεση που κορυφώθηκε στις αρχές του Ιανουαρίου του 2021 μπορεί να συνυπάρχει με τη διμέτωπη ψυχροπολεμική αντιπαράθεση των ΗΠΑ με την Κίνα και τη Ρωσία;

Ο ΜΠΑΪΝΤΕΝ από την επομένη της ορκωμοσίας του δεν παύει να αναφέρεται στη μάχη του ελεύθερου κόσμου κατά των αυταρχικών καθεστώτων.

Εύλογα τίθεται το ερώτημα αν ο Τραμπ και ο τραμπισμός στην πορεία για τις ενδιάμεσες εκλογές του

ΠΡΟ ΕΚ ΤΑΣΕΙΣ

Του **Γιώργου Καπόπουλου**

Νοεμβρίου αλλά κυρίως στη διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας του 2024 θα αναδειχτούν από τους Δημοκρατικούς ως η Πέμπτη Φάλαγγα του αυταρχικού δεσποτισμού στο εσωτερικό των ΗΠΑ.

Από το 2016 και μετά στις ΗΠΑ καταγράφηκε πρώτα η αμφισβήτηση της νίκης του Τραμπ, που θεωρήθηκε αποτέλεσμα συνωμοσίας του Κρεμλίνου, και στη συνέχεια η νίκη του Μπάιντεν αμφισβητήθηκε ως προϊόν εκτεταμένης νοθείας, μια απόσχιση από τη συνταγματική και δημοκρατική νομιμότητα με απόπειρα πραξικοπήματος με την έφοδο στο Κογκρέσο.

Σήμερα, στη σκιά της σύγκρουσης της Δύσης με τη Ρωσία, ποιος μπορεί να εγγυηθεί ότι στις ενδιάμεσες εκλογές του Νοεμβρίου δεν θα υπάρξουν καταγγελίες των Ρεπουμπλικανών για νόθευση του αποτελέσματος, με τους Δημοκρατικούς να μιλούν ξανά για στήριξη του Τραμπ από τον Πούτιν;

ΤΟ 1989-91 η ΕΣΣΔ διαλύθηκε όχι γιατί νικήθηκε από τον Ρέιγκαν ή τον Πάπα αλλά από την αδυναμία της να μεταρρυθμιστεί χωρίς αποσταθεροποίηση.

Σήμερα οι ΗΠΑ υπόσχονται ένα remake του Ψυχρού Πολέμου εκτός συνόρων σε συνθήκες πολύ δυσμενέστερες σε σύγκριση με τη μεταπολεμική τους παντοδυναμία τη στιγμή της εξαγγελίας του Δόγματος Τρούμαν και του Σχεδίου Μάρσαλ, την άνοιξη του 1947.

Αυτό που αποφεύγουν ακόμη και ως ρητορική είναι ένα νέο New Deal, ένα νέο Κοινωνικό Συμβόλαιο στο εσωτερικό της χώρας που θα αποκαθιστούσε την αξιοπιστία του αμερικανικού ονείρου χωρίς το οποίο η διολίσθηση των ΗΠΑ προς τον εσωτερικό διχασμό και την αποσάθρωση της διεθνούς αξιοπιστίας δεν πρόκειται να ανακοπεί.